Особливості розвитку дітей середнього дошкільного віку

Дітям виповнилося чотири роки. Зросли їх фізичні можливості: рухи стали значно більш впевненими і різноманітними. Дошкільнята відчувають гостру потребу в русі. У разі незадоволення цієї потреби, обмеження активної рухової діяльності вони швидко перезбуджуються, стають неслухняними, примхливими. Тому в середній групі особливо важливо налагодити розумний руховий режим, наситити життя дітей різноманітними рухливими іграми, ігровими завданнями, танцювальними рухами під музику, хороводними іграми.

Емоційно забарвлена діяльність стає не тільки засобом фізичного розвитку, але й способом психологічного розвантаження дітей середнього дошкільного віку, яких відрізняє досить висока збудливість. Побачивши перезбудження дитини, вихователь, батько, знаючи слабкість гальмівних процесів дітей 4-5 років, переключить його увагу на більш спокійне заняття. Це допоможе дитині відновити сили і заспокоїтися.

На п'ятому році життя активно проявляється прагнення дітей до спілкування з однолітками. Якщо дитина трьох років цілком задовольняється суспільством ляльок, то середній дошкільник потребує змістовних контактів з однолітками. Діти спілкуються з приводу іграшок, спільних ігор, спільних справ. Їх мовні контакти стають більш тривалими і активними. Вихователь використовує це прагнення для налагодження дружніх зв'язків між дітьми. Він об'єднує дітей у невеликі підгрупи на основі спільних інтересів, взаємних симпатій. Своєю участю в іграх вихователь допомагає дітям зрозуміти, як можна домовитися, підібрати потрібні іграшки, створити ігрову обстановку.

Нові риси з'являються у спілкуванні середніх дошкільнят з вихователем. Як і діти молодшої групи, вони охоче співпрацюють з дорослими в практичних справах (спільні ігри, трудові доручення, догляд за тваринами, рослинами), але поряд з цим активно прагнуть до пізнавального, інтелектуальному спілкуванню з дорослими. Це проявляється в численних питаннях дітей до вихователя: «Чому?»,

«Навіщо?», «Для чого?» Мислення, що розвивається у дитини, здатність встановлювати найпростіші зв'язки і відносини між об'єктами пробуджують інтерес до навколишнього світу. Нерідко середній дошкільник багаторазово звертається до дорослого з одними і тими ж питаннями, і від дорослого потрібно велике терпіння, щоб знову і знову давати на них відповіді.

Серйозну помилку робить дорослий, якщо відмахується від питань дитини, не помічає їх або відповідає з роздратуванням, похапцем, без задоволення. Доброзичливе, зацікавлене ставлення дорослого до дитячих питань і проблем, готовність «на рівних» обговорювати їх з дітьми допомагає, з одного боку, підтримати і направити дитячу пізнавальну активність у потрібне русло, з іншого — зміцнює довіру дошкільнят до дорослого. Це сприяє появі почуття поваги до старших. Помічено, що діти, які не одержують від дорослого відповідей на хвилюючі їх питання, починають проявляти риси замкнутості, негативізму, впертості, непослуху по відношенню до старших. Іншими словами, нереалізована потреба спілкування з дорослим призводить до негативних проявів у поведінці дитини.

Дошкільник п'ятого року життя відрізняється високою активністю. Це створює нові можливості для розвитку самостійності у всіх сферах його життя. Розвитку самостійності в пізнанні сприяє освоєння дітьми системи різноманітних дослідницьких дій, прийомів найпростішого аналізу, порівняння. Вихователь спеціально насичує життя дітей проблемними практичними і пізнавальними ситуаціями, в яких дітям необхідно самостійно застосувати освоєні прийоми (визначити, вологий або сухий пісок, чи годиться він для споруди; відібрати брусочки такої ширини, щоб по них проїжджала машина, і т.і..).

Гра продовжує залишатися основною формою організації їх життя. У середній групі, як і в молодшій, вихователь віддає перевагу ігровій побудові всього способу життя дітей.

Протягом дня діти беруть участь у різноманітних іграх — сюжетно-рольових, рухливих, імітаційно-театралізованих, хороводних, музичних, пізнавальних та ін. Частина з них організується вихователем і використовується як засіб вирішення певних завдань. Наприклад, ігри з готовим змістом і правилами використовуються

для розвитку уваги, мови, вміння порівнювати, діяти за елементарним алгоритмом.

У дітей середньої групи спостерігається пробудження інтересу до правил поведінки. Саме до п'яти років починаються численні скарги-заяви дітей вихователю про те, що хтось робить щось неправильно або хтось не виконує якусь вимогу. Недосвідчений вихователь іноді розцінює такі заяви дитини як «ябеднічество» і негативно до них ставиться. Тим часом «заява» дитини свідчить про те, що він осмислив вимогу як необхідну і йому важливо отримати авторитетне підтвердження правильності своєї думки, а також почути від вихователя додаткові роз'яснення з приводу «кордонів» дії правила. Обговорюючи з дитиною те, що трапилося, ми допомагаємо йому утвердитися в правильній поведінці.

Діти середнього дошкільного віку відрізняються високою емоційністю, яскраво і безпосередньо виражають свої почуття.

Потреба у нових знаннях, враженнях і відчуттях, що активно розвивається та виявляється в допитливості і цікавості дитини, дозволяє йому виходити за межі безпосередньо відчутного. Іншими словами, дитина за допомогою словесного опису може представити те, що ніколи не бачила. Великим кроком вперед є розвиток здатності вибудовувати умовиводи, що є свідченням відриву мислення від безпосередньої ситуації.

Активно розвивається фантазування, в процесі якого дитина включає себе і своїх близьких в ланцюг самих неймовірних подій. Грамотне використання дорослими цих можливостей дитини сприятиме його моральному і пізнавальному розвитку. Необхідно обговорювати з дитиною його фантазії, включатися в них, пропонувати повороти сюжетної лінії, давати моральні оцінки вчинків героїв.

Уважне, дбайливе ставлення дорослого до дітей, вміння підтримати їх пізнавальну активність і розвинути самостійність, організація різноманітної діяльності складають основу правильного виховання і повноцінного розвитку дітей.